

11. Витте С.Ю. Воспоминания. Т. 1. М., 1960.
12. Витте С.Ю. Воспоминания. Т. 3. М., 1960.
13. Дубельт Л.В. Дневник. Запись 28 августа 1856 г. // Российский архив (История Отечества в свидетельствах и документах XVIII–XX вв.). Вып. VI. М., 1995.
14. Гагемейстер Ю.А. О финансах России // Судьбы России. Проблемы экономического развития страны в XIX – начале XX вв. / Документы и мемуары государственных деятелей. СПб., 2007.
15. Захаров Н.А. Система русской государственной власти. Новочеркасск, 1912.
16. Казанский П.Е. Власть Всероссийского Императора. М., 2007.
17. Лебедев К.Н. Из записок сенатора К.Н. Лебедева. Первые месяцы 1856 г. // Русский архив, 1893, № 4 (апрель).
18. Лобачева Г.В. Прощения «на высочайшее имя приносимые» как источник изучения монархических настроений россиян // Дом Романовых в истории России : Материалы к докл. конф., 19-22 июня 1995 г. СПб., 1995.
19. Лобачева Г.В. Самодержец и Россия: Образ царя в массовом сознании россиян (конец XIX – начало XX веков. Саратов, 1999.
20. Ремнев А.В. Канцелярия прошений в самодержавной системе правления конца XIX столетия // Исторический ежегодник. 1997. С. 17 – 35.
21. Романович-Славатинский А.В. Система русского государственного права. Ч. I. Киев, 1886.
22. Уортман Р.С. Сценарии власти. Мифы и церемонии русской монархии. Т. 1: От Петра Великого до смерти Николая I. М., 2002. Авторизованный пер. С.В. Житомирской.
23. Уортман Р.С. Сценарии власти. Мифы и церемонии русской монархии. Т. 2: От Александра II до отречения Николая II. М., 2004. Пер. И.А. Пильщикова.
24. Чернуха В.Г. Паспорт в России. 1719 – 1917 гг. СПб., 2007.

УДК 316.444

О. О. Безрук

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЯК ПРЯМОГО КАНАЛУ ПОЛІТИЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В умовах соціально-політичних змін актуальності набуває проблема політичної мобільності, як процесу що характеризує стан політичної системи. На рівні взаємодії політично активних індивідів і груп цей процес проявляється у вигляді конкурентної боротьби за політичну владу та зміну політичного статусу. Інституціоналізацію політичної мобільності забезпечують певні політичні структури. В Україні серед них особливе місце займає державна адміністрація, як орган виконавчої влади.

Ключові слова: політична мобільність, державна адміністрація, канали мобільності, політична структура.

В условиях социально-политических изменений актуальность приобретает проблема политической мобильности, как процесса характеризующего состояние политической системы. На уровне взаимодействия активных индивидов и групп этот процесс проявляется в виде конкурентной борьбы за политическую власть и изменение политического статуса. Институционализацию политической мобильности обеспечивают определенные политические структуры. В Украине среди них особое место занимает государственная администрация, как орган исполнительной власти.

Ключевые слова: политическая мобильность, государственная администрация, каналы мобильности, политическая структура.

In conditions of social and political change is the problem of the political relevance of mobility, as the process of characterizing the state of the political system. At the level of interaction of active individuals and groups, this process appears in the form of competition for political power and change in political status. Institutionalization of political mobility provides certain political structures. In Ukraine, among them is the state administration, as an executive power.

The aim of the article is to determine the functioning of public administrations as channels of political mobility in Ukrainian reality.

Conclusions and recommendations for further research. Characteristics of public authorities, including administrations, as channels of political mobility in Ukraine are as follows:

-location in the state administration apparatus (between the top executive and society) promotes the use of it (Administration) as a springboard for building a political career potential actors;

-at the same time, a specific feature in this structure is that, in practice, there are virtually no legitimate criteria for selecting candidates for public office, as triggered by factors such as corruption, bureaucracy, family ties, love and so on;

- the factors form another feature - corporatism, which means a certain degree of closeness of the «outsiders» and to use efficiently resources (allocation of land controlled territory, creating communal enterprises for economic activity (formally these companies based on the property of the local community, and actually controlled by some of the representatives of local authorities and community unaccountable) diversion of budgetary funds) for «its». It also promotes renewal rate;

-administration often associated with businesses. Their interaction is similar to the process of cooperation. Sometimes it harms the interests of the state and reinforces corruption, but in such cases the business structure can act as a channel of political mobility. (There are instances when the business went into politics, held public office, while actually ran their own business);

-governments formally governed by the existing laws, regulations, instructions, but still is crucial interpersonal relationships, a code of unwritten rules, a clear imitation of actor who can provide career growth. At the same time providing the benefits of legal actions contrary to the opinion of colleagues would have the opposite result.

Keywords: political mobility, public administration, the channels of mobility, political structure.

Постановка проблеми. Перманентні трансформації соціального та політичного просторів, на сучасному етапі розвитку суспільств, актуалізують проблематику вивчення політичної мобільності як комплексного та багатовимірного процесу, оскільки він проявляється в таких явищах, як зміна політичних еліт, створення чи руйнації певних політичних інститутів, перерозподілу владних ресурсів тощо. Політична мобільність характеризує стан політичної системи суспільства і особливості політичного процесу в цілому, а також дії політичних акторів, що викликані боротьбою за політичну владу. Саме ці дії є проявом політичної мобільності на рівні індивідів та груп. На цьому рівні процеси політичної мобільності забезпечуються певними структурами, які в науковій літературі мають назву «каналів мобільності». Прямими канали політичної мобільності є структури, які мають безпосереднє відношення до формулювання, виконання та контролю політичних рішень і, взагалі, функціонують суто в політичному полі. Крім того, вони мають певну систему ієрархії політичних статусів, яка дозволяє акторам вибудовувати саме політичну кар'єру. До такого контуру належать політичні партії, зокрема ті, що представлені в органах законодавчої влади та мають вплив на політичний процес та державний апарат (а в якості інституції можуть виступати державні адміністрації різних рівнів чи будь-які інші органи державної влади).

Аналіз наукової літератури, що спеціалізується на розгляді проблемного поля різних видів соціальної мобільності, зокрема політичної, свідчить, що, ні у засновника концепції соціальної мобільності (П. Сорокіна), ні у його провідних послідовників, державна адміністрація (або інший державний орган політичної влади) не розглядалися, як її так званий «ліфт» або канал, але проблематиці формування, структурування та функціонування державних адміністрацій присвячені дослідження П. Мюллера, І. Суреля, С. Тарроу, Дж. П. Вормса, К. Колліарда, Г. Німзета, І. Мена, К. Шарлота, С. Казесса, Р. Роуза, Д. Андерхілла, С. Баррета, В. Желтова, А. Щербініна, І. Гомерова, О. Омелічкіна, Г. Голосова, І. Василенка та інших.

Метою статті є визначення особливостей функціонування державних адміністрацій як каналів політичної мобільності в українських реаліях.

Виклад основного матеріалу. Вибір державної адміністрації у якості прикладу каналу мобільності пов'язаний з такими нюансами, як:

1) державні адміністрації є структурами виконуючими функції державного управління в регіонах;

2) в їхню компетенцію входить рішення важливих практичних питань, що забезпечує кадровому складу можливість використання достатньо серйозного політичного ресурсу;

3) держадміністрації є певною ланкою між вищими органами влади (урядом, президентом) та суспільством, це означає, що адміністрації здатні отримувати оперативну інформацію про економічну, політичну ситуацію безпосередньо на місцях, та використовувати її зберігаючи баланс між вищими інстанціями та населенням.

Британські політологи Д. Андерхілл та С. Баррет визначають державну адміністрацію, як «публічні, демократичні інститути в межах держави: організаційні структури, які складають

основу прийняття та виконання рішень в державі, а також установи, що надають громадські послуги» [1, с. 124].

Спеціаліст в галузі державного управління І. Василенко вказує, що «в ідеалі державна адміністрація – це раціональна система або організована структура, яка призначена для кваліфікованого ефективного виконання громадської політики» [2].

Також в деяких визначеннях державну адміністрацію ототожнюють з категорією «бюрократія» [Там же].

Практичне відображення державно-владні повноваження знаходять: у виданні державними органами від імені держави обов'язкових нормативних і індивідуальних актів, приписів; у здійсненні державними органами нагляду за точним і неухильним виконанням вимог, передбачених цими актами; у забезпеченні й захисті цих вимог від порушень шляхом застосування засобів виховання, переконання, стимулювання, а в необхідних випадках — державного примусу.

Хоча органи держави є складовими частинами одного й того самого державного апарату, вони різняться між собою за місцем у цій системі, за змістом діяльності, способом створення, часом функціонування, складом, масштабом (територією) діяльності й іншими критеріями, за якими вони поділяються на певні види.

Тлумачення механізму держави як системи всіх державних організацій, що здійснюють не тільки управління суспільними справами, а й забезпечують життєдіяльність усього суспільства, переносить акцент з політичного характеру діяльності держави на її соціальну спрямованість, де політика є важливим, але не єдиним аспектом цієї діяльності.

Отже, державні адміністрації є структурним елементом державного апарату. Можна стверджувати, що оскільки адміністрація є вагомим елементом (органом) апарату державної машини, тому інкорпорування в адміністративні структури є значним кроком для здобувача, що здійснює кар'єрний політичний зріст. Оскільки у функціональному відношенні адмін апарат є диференційованим, то залежно від приналежності до тієї або іншої служби політичний вплив і політична вага актора буде варіюватися в досить широких межах. Для з'ясування цього необхідно виявити особливості й структури державної адміністрації.

Сучасні дослідники (В. Желтов, А. Щербінін та ін.) відзначають той факт, що за останнє сторіччя кількісний зріст працівників державного апарату різко збільшився, і пов'язують дану тенденцію зі значним розширенням діапазону функцій, які виконують адмінструктури.

Так, згідно з даними Держкомстату України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України за станом на 01.01.2011 р. загальна чисельність державних службовців складала 292516 чоловік, а посадовців органів місцевого самоврядування – 99783 особи [3]. При цьому, слід відзначити, що вісім років назад (тобто, у 2004 році), їх було – 251471 осіб та 89588 осіб відповідно [Там же]. (Динаміка чисельності загальної кількості держслужбовців та співробітників держадміністрації наведено в Табл. 1.)

Поряд з кількісним ростом співробітників, відзначається тенденція до роздроблення єдиного апарату адміністрації, що призводить до збільшення кількості автономних департаментів і нерівномірному розподілу владних повноважень. Так, відповідно до звіту про діяльність Головного управління державної служби України за 2009 рік, упродовж всього звітного періоду згідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.08.07 № 657-р «Про затвердження плану заходів по реалізації Концепції подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності» на період до 2011 року» було завершено проведення комплексного горизонтального функціонального огляду, за результатами якого був сформований реєстр державних функцій центральних органів виконавчої влади, який налічує 9472 позицій, і постійно оновлюється [3]. При цьому, вважається за доцільне, насамперед, сформуванню та уточненню відповідні реєстрам структури.

Загальновідомо, що фінансові структури адміністрації мають куди більший вплив ніж інші служби. Рівень значущості інших служб визначається кон'юнктурними аспектами й особливостями соціально-політичного розвитку. У низці держав роль підвищеної важливості грають підрозділу військового відомства, міністерства закордонних справ, податкові підрструктури адміністрації.

Рівень значущості інших служб визначається кон'юнктурними аспектами й особливостями соціально-політичного розвитку. В ряді держав роль підвищеної важливості грають підрозділи військового відомства, міністерства закордонних справ, податкові підрструктури адміністрації.

Табл. 1.

Динаміка загальної чисельності державних службовців та співробітників держадміністрацій за період 1995-2010 роки (за даними Національного агентства з питань державної служби України)

РІК	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Всього державних службовців	172346	188626	190710	183224	187379	192409	208992	226985	240528	251471	257112	265703	276559	290765	296461	292516
Місцеві державні адміністрації (всього)	68611	84699	69835	68208	64881	63874	64651	64716	65131	68626	68995	70226	73243	75340	73438	72511
% щодо загальної кількості держслужбовців	39,8	44,9	36,6	37,2	34,6	33,2	30,9	28,5	27,1	27,3	26,8	26,4	26,5	25,9	24,8	24,8

Ще однією особливістю адміністрації є роль, що вона виконує в області здійснення публічної політики. Номінально, адміністрація покликана здійснювати рішення, які приймаються політичною владою. Реально ж вона залучається до участі на всіх стадіях публічної політики, тобто «бере участь у виробленні рішень і визначенню засобів їхнього здійснення на місцях» [4, с. 341].

У реальних умовах здійснення ухвалених рішень являє собою прийняття низки рішень, відповідно рівням служб адміністрації, таким чином, виходить, що виконання вказівок являє собою додавання або видозміну інших вказівок. Оскільки ця трансформація може мати неформальний характер, те відповідно результат ухвалених рішень може мати прямо протилежний характер поставленим завданням.

Адміністрації, по суті, є реалізаторами, у деякому змісті – оформлювачами, виразниками політики держави як такої. У цьому досить хвилястому й багатородовому процесі бере участь цілий ряд елементів адміністративних апаратів – статусні гарантії персоналу, сховане суперництво між підрозділами, специфічна діяльність груп інтересів і т. ін.

Адміністрації мають виконувати обслуговуючу функцію в державі, але недооцінювати їхню самостійність і вплив на прийняття рішень було б невірно. Адміністрації з ресурсу, на практиці, перетворюються в самодостатній політичний суб'єкт, що залежно від ситуації реалізовує, ігнорує або трансформує рішення «зверху», а найчастіше проводить свою «політику». Як і в будь-яких сферах політичної взаємодії, співробітники адміністрацій (чиновники) здатні поєднуватися в потужні угруповання й пручатися рішенням уряду, а також нав'язувати свою точку зору по тих або інших питаннях.

Звичайно ж, всі вищевказані нюанси функціонування адміністрацій залежать від різних факторів, таких як особливості соціально-історичного розвитку держави, типу політичного режиму, ставлення населення до уряду як легітимно діючому суб'єктові, здатності уряду впливати на інститути за реалізації політичних рішень і регулювати взаємини безпосередньо з адміністративним апаратом.

У контексті аналізу політичної мобільності актора через інтеграцію в адміністративні структури, слід розглянути типологію адміністрацій:

1. Центральні адміністрації – це органи керування, які підкоряються безпосередньо певному міністру. Прикладом центральних адміністрацій є міністерства, департаменти, агентства. В. В.Желтов відзначає збільшення кількості деяких квазі-структур, «які виконують у реальності функції властиві міністерствам» [5, с. 104].

Тут важливим аспектом виступає специфіка комунікацій між політичним і адміністративним керівництвом країни. Виділяють два типи комунікації: безпосередню і опосередковану, де у якості посередників можуть виступати так звані кабінети.

У першому випадку, міністр прямо пов'язаний зі службовцями свого відомства. Це сприяє зниженню ступеня зміни вихідної інформації «вниз»; звужує діапазон можливої іррелевантної інтерпретації одержуваних даних; структурна наближеність до керівництва підвищує

ступінь відповідальності підлеглого за реалізовані рішення; керівництво, у свою чергу, може безпосередньо контролювати діяльність підлеглих.

Наявність кабінетів, як посередницьких структур, відповідно, приводить до інших результатів, тобто зміни вступної інформації. Однак, якщо міністерство є великим за своїми розмірами, то наявність посередників і розростання їхньої кількості неминуче.

Призначення й просування політичних акторів у системі міністерств залежить від ряду аспектів, серед яких особливо варто виділити ступінь адміністративних повноважень міністра, тобто можливостей міністра призначати своїх відомчих співробітників. Якщо в міністра таких повноважень немає, то він буде шукати можливості встановлення ділового контакту із чиновником. Якщо ж такі повноваження є, то підбір кадрів здійснюється за критерієм схожості політичних переконань, особистих зв'язків, закулісних домовленостей.

Істотною значущістю володіє статус голови адміністрації міністерства. Це сполучна ланка між міністром і чиновницьким апаратом даного відомства. Посада глави існує, хоча й не завжди, у тих відомствах, де здійснюється посередницький варіант комунікації. Голова адміністрації може мати широкий вплив. По-перше, тому що він підкоряється безпосередньо міністрові, а відповідно обговорює з ним кадрові питання зокрема, користується певним ступенем довіри, координує діяльність структури. По-друге, він перебуває в курсі справ, що відбуваються в самому апараті, настроїв службовців, безпосередньо здійснює контроль над виконанням прийнятих рішень. Якщо буде потреба голова адміністрації вербує інформаторів з персоналу. Крім цього, він може регулювати кількість проходження інформації з лінії «міністр – адміністрація» в обидва кінці, що робить його «гру» досить автономної. Керівник апарата може на практиці мати набагато більший вплив, ніж міністр, що, втім, ставиться й до інституту президентства. Взагалі, у політичній діяльності глав адміністрацій прийнято вважати «сірими кардиналами», що діють автономно від президента або міністра або ж впливають на нього. Досить згадати в цьому аспекті діяльність адміністрації О. С. Волошина в Росії в період президентства Б. Н. Єльцина або В. В. Медведчука в Україні.

2. Периферійні адміністрації. Складність реалізації завдань політичного керування сприяє збільшенню кількості інституцій державної влади. Виникає необхідність координації діяльності між «центром» і регіонами. Місцевими «осередками» центральної влади стають периферійні адміністрації. Організаційно-управлінське питання на периферії зважається на сучасний момент по трьох варіантах:

- периферійна адміністрація ієрархічного типу;
- периферійна адміністрація децентралізованого типу;
- периферійна адміністрація егалітаристського типу [5, с. 115].

Складності, що виникають у процесі керування, призводять до внутрішньої диференціації адміністративного апарата залежно від завдань локальної значущості. А це, у свою чергу, має на увазі створення певних підструктур спеціалізованого призначення. Під спеціалізованим призначенням варто розуміти вузько певний напрямок діяльності органів влади. Крім цього, варто враховувати політичні амбіції місцевої влади і їхнє прагнення максимально реалізувати власні інтереси на підконтрольній території. Формування місцевих спецапаратів і служб вирішує дане завдання.

В. В. Желтов наводить наступну класифікацію таких спеціальних структур:

1. Структури, пов'язані з регламентацією діяльності контролем;
2. Структури, відповідальні за керування публічними службами;
3. Структури, що належать публічним акторам [5, с. 121].

До першого типу структур відносять різні комісії й групи по контролю в галузі науки, торгівлі, транспорту, ресурсів, культури й т.д. Однак, створення таких служб є прерогативою центральних органів влади.

Другий тип спеціальних структур являють собою, як правило, усіякі агентства й служби керування. Вони можуть створюватися не тільки центром, але й місцевою владою. Автономність цих служб залежить від умов створення, джерела ресурсів, виконуваних завдань, особистісних якостей керівника.

До третього типу відносяться фонди й організації публічних персон, торговельних або фінансово-промислових груп, так чи інакше пов'язаних із владними структурами. Напрямок діяльності цих фондів на практиці може бути абсолютно різним: від добродійності й боротьби зі СНІДом, до ведення великих промислових проектів і забезпечення тіньових банківських операцій.. Створення таких фондів може відбуватися як на федеральному/національному, так і на місцевому рівнях.

У сучасних суспільствах адміністрації концентрують реальну владу. Але якщо в сталих демократичних державах працює система стримування та противаг, влада дослухається

до громадської думки і діють певні етичні норми, то на пострадянському просторі картина абсолютно інша. Місцеві адміністрації беруть на себе функції феодальних власників. Це стосується і відношення щодо громадської власності, до пересічних громадян та інших ресурсів влади. Фактор корупції погіршує ситуацію. Відсутність ефективного громадського контролю та контролю з боку вищих органів влади лише зміцнює політичний статус чиновників.

Дослідник І. Василенко вважає, що чинниками концентрації влади місцевими адміністраціями в Україні є наступні:

- генезис влади, прогресивний розвиток якої йде по шляху поділу, відділення від «єдиної й неподільної» двох інших - законодавчого й судової, зміцнення останніх і розширення їхнього впливу на адміністративну;

- надзвичайні обставини, війни, епідемії, стихійні лиха, технічні, екологічні, економічні катастрофи, масові безладдя, що вимагають установаження надзвичайних режимів, в умовах яких роль і повноваження виконавчої влади різко підсилюються;

- залежність від адміністрації іншої влади;

- сутнісні особливості самої адміністративної влади: її універсальність, величезний апарат, економічна міць, наявність у її безпосереднім веденні численних джерел інформації, великого арсеналу примусових засобів [2].

Влада є центральним стимулом політичної мобільності. Саме владні амбіції спонукають певних людей ставати політичними акторами, вступати у партії, поповнювати клас чиновників. У наш час в Україні статус держслужбовця має суперечливий характер. З одного боку, заробітна платня рядового чиновника є відносно невеликою (див., наприклад, Розділ VII Закону України «Про державну службу» [6]), але з іншого, посада та зв'язки відкривають для особливо ініціативних достатньо широкі можливості. Саме цей момент може провокувати і корупцію, і зрощення бізнесу з владою, що так характерне для нашої країни. Тому кадрова політика та ротация мають відповідати реаліям суспільства і особистісним якостям потенційних чиновників та бюрократів.

У межах розгляду особливостей функціонування держадміністрацій як каналу мобільності стає необхідним розглядання такого феномену, як бюрократизм. Деякі автори, зокрема М.Терен, констатують факт «узурпації влади бюрократією» [7]. Він вважає, що існує декілька шляхів цього процесу. Перший — це соціальна демагогія, яка базується і використовує висока ступінь майнового розшарування суспільства на тлі ослаблення державних інститутів в силу різних причин. Другий шлях вже явно і чітко продемонструвало політичний розвиток сучасної Росії, коли остаточно подолавши всі олігархи (найбільші власники монополісти) через страх втратити сконцентровані у себе багатства йдуть на різке силове обмеження демократичних свобод в суспільстві, попутно давліючи своїх конкурентів, що, до речі, не рятує і самих олігархів від такої ж долі

Окремим чинником політичної мобільності є зрощення бюрократії з владою, звідки можна зробити висновок, що бюрократія і є владою. Тому бюрократія може виступати бар'єром для процесів мобільності. Адже вона формулює правила гри, розробляє критерії відбору кандидатів, виокремлює «своїх» незалежно від їхнього відношення до власних об'єктів, моральних та професійних якостей. По суті, бюрократія виконує функції «агента впливу» на процеси циркуляції кадрів державної служби. Вона стає симулякром влади. Симуляція активної діяльності стає однією з функцій «бюрократичного інтернаціоналу». Цю ситуацію погіршують наступні причини:

- нераціональна побудова державного апарату, в якому чимало дублюючих, паралельних структур;

- відсутнє або слабе правове регулювання процесів відносин влади і управління з точки зору як матеріальних, так і процесуальних норм;

- низький рівень контролю за дотриманням встановлених процедур;

- недостатня професійна підготовка політичних діячів та державних службовців.

Такий стан речей є характерним для української держави. Бюрократія в державних службах направляє ресурси суспільства на збереження влади та особисте збагачення. Отже, значний сегмент влади займає клас бюрократії, але цей факт є лише одним з показників рівня розвитку українського суспільства.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Слід відзначити, що особливостями державних органів влади, зокрема, держадміністрацій, у якості каналів політичної мобільності в Україні є наступні:

1. Місцезнаходження держадміністрації в системі держапарату (між вищими органами виконавчої влади та суспільством) сприяє використанню її (держадміністрації) в якості трампліну для вибудовування політичної кар'єри потенційним акторам.

2. В той же момент, специфічною особливістю, притаманною цій структурі є те, що на практиці практично не діють легітимні критерії відбору здобувачів на державні посади, оскільки спрацьовують такі фактори, як корупція, бюрократизм, родинні зв'язки, знайомства тощо.

3. Вищеозначені фактори формують ще одну особливість — корпоративізм, що означає певну ступінь закритості системи від «сторонніх» та можливості максимального використання ресурсів (виділення землі на підконтрольній території, створення підприємств комунальної форми власності для економічної діяльності (формально такі підприємства засновані на майній територіальній громаді, а фактично контролюються окремими представниками органів місцевого самоврядування і невідомі громаді), нецільове використання бюджетних коштів) для «своїх». Це також не сприяє оновленню кадрів.

4. Адміністрації часто пов'язані з бізнес-структурами. Їхня взаємодія схожа на процеси кооперації. Іноді це шкодить інтересам держави та поглиблює корупцію, але у таких випадках бізнес-структура може виступати у якості каналу політичної мобільності. (Відомі приклади, коли бізнесмени йшли у політику, займали державні посади, при цьому фактично керували власною справою).

5. Державні органи формально керуються нормами чинного законодавства, приписами, інструкціями, але все ж таки визначальними є міжособистісні відносини, своєрідний кодекс неписаних норм, чітке наслідування якому може забезпечити акторові кар'єрний зріст. У той же час надання переваги законним діям всупереч думці колег призведе до протилежного результату.

Бібліографічні посилання

1. Политика. Толковый словарь / сост. Д. Андерхилл, С. Барретт, П. Бернелл, П. Бернем, и др.; под ред. д. э. н. Осадчей И. М. — М. : «ИНФРА-М», Издательство «Весь Мир», 2001. — 642 с.
2. Василенко І. Механізм держави [Електронний ресурс] / І. Василенко. — Режим доступу : <http://politics.ellib.org.ua/pages-23.html>.
3. Результати опитування, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова [Електронний ресурс] // Український центр економічних та політичних досліджень імені О. Разумкова / Архів соціологічних досліджень УЦПД. — Режим доступу : <http://www.razumkov.org.ua>
4. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики / Вейн Парсонс. — К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія, 2006. — 549 с.
5. Желтов В. В. Администрации. Сравнительная политология / В. В. Желтов. — М. : «Эксмо», 2002. — 276 с.
6. Закон України «Про державну службу» № 2460-ХІІ від 16.06.1992 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Терен М. Узурпація влади бюрократією [Електронний варіант] / М. Терен. — Режим доступу : <http://www.narodna.pravda.com.ua>.

УДК 1 : 303. 4

Т. С. Бердій

Державний економіко-технологічний університет транспорту (м. Київ)

СПІВВІДНОШЕННЯ ЕТНІЧНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ В СУЧАСНОМУ КОНТЕКСТІ

Сучасні державні утворення є соціально-політичними утвореннями, що об'єднані спільною культурною самототожністю. Об'єктивний зміст національного буття виявляється в дискурсах, що свідчать про сконструйований характер національної ідентичності. Відображено сутність співвідношення етнічної та національної ідентичностей.

Ключові слова: держава, ідентичність, етнічна ідентичність, національна ідентичність.

Современные национальные образования представляют собою политически-правовые общности, которые объединены культурной самоидентичностью. Объективное содержание национального бытия обнаруживается в универсальном характере дискурсивных практик. Отражена сущность соотношения этнической и национальной идентичностей.